

**Scopingsadvies Project-MER
bouw en exploitatie van een nieuw
ziekenhuisgebouw en aanhorigheden op de
huidige UZ-Gent-campus te Gent**

Initiatiefnemers:

Universitair Ziekenhuis Gent (UZ Gent)
Corneel Heymanslaan 10
9000 GENT

1/03/2021
PRMER-3332-SA

1. Inleiding

Het milieueffectrapport wordt opgesteld met het oog op de nodige vergunningen voor de bouw en exploitatie van een nieuw ziekenhuisgebouw UZ-Gent, gelegen tussen de Corneel Heymanslaan en Steenakker. Dit gebouw komt in het hart van de campus en zal de voornaamste gebouwen verbinden tot één geheel. Het wordt een flexibel gebouw dat ingericht en aangepast kan worden indien vereist. De nieuwbouw komt op de middenzone tussen de twee helften van het ziekenhuis, waar vandaag parkeerinfrastructuur ligt. Dit volledige programma beslaat ca. 85.000 m² bovengronds. Onder de nieuwbouw wordt er een ondergrondse parking van 3 bouwlagen, met ca. 1.900 parkeerplaatsen voorzien. Onder meer de volgende diensten krijgen een plek in het nieuwe gebouw: spoedafdeling, verpleegafdelingen, centraal onthaal voor patiënten, chirurgisch platform, gespecialiseerde centra, zoals het kankercentrum, medische beeldvorming..., nieuw platform voor intensieve zorgen, nieuw verloscomplex, neonatale intensieve zorg en nieuwe materniteit. Mee met deze nieuwbouw is er de behoefte gedetecteerd voor het bouwen van een nieuw logistiek gebouw en een bovengronds parkeergebouw om de parkeerdruk tijdens de werfsituatie op te vangen. De geplande toestand zal met de centrale parking en dit bovengronds gebouw de parkeervoorzieningen gespreid maar gebundeld aanbieden. Het logistiek gebouw zal zo'n 10.000 m² vloeroppervlakte omvatten, m.n. magazijnen, apotheek, centrale sterilisatie en de bijhorende kantoorfunctie.

Op basis van de huidige inzichten is deze activiteit onderworpen aan de MER-plicht volgens het project-m.e.r.-besluit¹, met name:

- Bijlage II: rubriek 10 b: “*Stadsontwikkelingsprojecten, met inbegrip van de bouw van winkelcentra en parkeerterreinen:*
 - o *[...], of*
 - o *[...], of*
 - o *met een verkeersgenererende werking van pieken van 1000 of meer personenauto-equivalenten per tijdsblok van 2 uur*

Voor de categorieën van projecten opgenomen in bijlage II van het project-m.e.r.-besluit, is het indienen van een gemotiveerd verzoek tot ontheffing van de MER-plicht mogelijk. Door de initiatiefnemer wordt echter afgezien van dit verzoek.

Het Team Mer ontving de aanmelding, met vraag tot scopingsadvies, op 7 december 2020. Er werd door de initiatiefnemer van het project voor deze aanmelding geen openbare raadpleging/participatiemoment georganiseerd. Het Team Mer vroeg adviezen bij relevante administraties en openbare besturen (zie bijlage). Gezien de ligging van het project werden er geen grensoverschrijdende bevoegde autoriteiten geraadpleegd.

Het Team Mer stelt dit scopingsadvies op met het oog op de inhoudsafbakening en de methodologie van het MER. Zij houdt rekening met de principieel verplichte onderdelen van een

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, B.S. 17 februari 2005, zoals herhaaldelijk gewijzigd.

project-MER op basis van art.4.3.7 van het DABM², de informatie in de aanmelding, de ontvangen schriftelijke adviezen en met het digitale overleg met de adviesinstanties van 1 februari 2021.

Dit scopingsadvies heeft betrekking op de reikwijdte, het detailleringsniveau en de inhoudelijke aanpak van het project-MER. Het project-MER moet opgesteld worden zoals door de initiatiefnemer voorgesteld werd in de aanmelding en aangevuld/aangepast worden volgens de specifieke vereisten die in dit scopingsadvies geformuleerd zijn.

2. Verantwoording, beschrijving project en alternatieven

De delen I t.e.m. IV in de aanmelding beschrijven op een voldoende wijze de ruimtelijke situering, de verantwoording en het voorgenomen project, nl. de uitbreiding van het Universitair Ziekenhuis Gent (UZ-Gent) door middel van de bouw en exploitatie van een nieuw ziekenhuisgebouw, incl. een nieuwe ondergrondse parkeergarage met ca. 1.900 parkeerplaatsen, gelegen tussen de Corneel Heymanslaan en Steenakker. Het projectgebied wordt duidelijk afgebakend. Dit kan in het op te stellen MER worden overgenomen. Tijdens het m.e.r.-onderzoek kan het project verder verfijnd worden. Er zal op p.28 beter gemotiveerd worden waarom men het STOP-principe wil toepassen maar toch het aantal parkeerplaatsen van de huidige 1461 parkeerplaatsen (p.17) tot ca. 1.900 parkeerplaatsen (p.18) laat toenemen.

In het project-MER zal er tevens een technische beschrijving van de aanlegfase (te gebruiken machines, al dan niet bemaling, grondoverschotten, waar naartoe, aanvoer van materiaal en materieel, ...) worden toegevoegd. Deze beschrijving ontbreekt in deze aanmelding en is noodzakelijk om de milieueffecten van deze aanlegfase te kunnen beschrijven en te kunnen beoordelen. Binnen alle disciplines zullen de milieueffecten van deze aanlegfase voor zover relevant dan ook aan bod komen. Voor deelingrepen waarvan de locaties niet gekend zijn wordt binnen de verschillende disciplines een kwetsbenadering toegepast waarbij zones aangeduid worden waar deze deelingrepen best niet worden uitgevoerd.

Bij de faseringskaarten zal men niet alleen sloop en groei van de gebouwenstructuur tonen, maar evenzeer de evolutie van de groenstructuur en van de noord-zuid en oost-west doorwaadbaarheid voor voetgangers en fietsers. De herontwikkeling van de campus mag immers niet alleen over de gebouwen gaan maar ook over de groenstructuur als wezenlijk onderdeel van de healing environment, en over de doorwaadbaarheid. Dit is heel belangrijk voor de discipline 'mens'.

In de beschrijving van de gefaseerde bouwplannen wordt geen melding gemaakt van de spinoff toren, terwijl deze wel op de schetsen ingetekend staat (p.60), graag consequent zijn.

Deel III beschrijft de juridische en de beleidsmatige randvoorwaarden i.f.v. de te selecteren beoordelingskaders, referentiesituatie en mogelijke ontwikkelingsscenario's. Ook dit kan in het op te stellen MER worden overgenomen. Vanuit de adviesverlening wordt er toch nog op het volgende aangedrongen:

- bij de beleidsmatige randvoorwaarden (Milieu) op p.46 wordt aangevuld met het "Reductieprogramma Gevaarlijke stoffen 2005". Dit gaat niet over de opslag of verwerking

² Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, B.S. 3 juni 1995, zoals herhaaldelijk (DABM).

van gevaarlijke stoffen, maar over het lozen van gevaarlijke stoffen in het afvalwater. Afvalwaters van nieuwe labo's zullen ongetwijfeld gevaarlijke stoffen bevatten;

- verwijst naar 'Ruimte voor Gent' i.p.v. het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan en de meest relevante onderdelen mee opnemen.
- BPA binnenstad-Zuid: ligt de campus UZ hier niet in?
- (ontwerp) RUP Groen ontbreekt
- Masterplan UZGent (ontwerp) vermelden als beleidsmatige randvoorwaarde?
- Onroerenderfgoeddecreet en Onroerenderfgoedbesluit. Bij de relevantie wordt best toegevoegd dat de kapel beschermd is als monument. Ook in het onderdeel 'omgeving' is het wenselijk om de aanwezigheid van het beschermd monument te vermelden..

Alternatievenonderzoek in milieueffectrapportage is belangrijk. Deel V van de aanmelding motiveert op een voldoende wijze waarom geen alternatieven/varianten verder onderzocht worden. Voor zover nog geldig en correct bij het beëindigen van het milieueffectenonderzoek kan dit in de project-MER worden overgenomen. Alternatieven kunnen tijdens het lopende onderzoek nog gegenereerd worden. Voor- en nadelen van deze alternatieven worden beschreven (zie verder).

Het nulalternatief, m.n. het niet uitvoeren van het project, zal in het MER opgenomen worden als de referentiesituatie (zie §3 van dit scopingsadvies).

3. Algemene en methodologische aspecten

Referentiesituatie, bestaande toestand en ontwikkelingsscenario's

De afbakening van het studiegebied moet voldoende gemotiveerd worden per discipline, rekening houdend met het feit dat het studiegebied zowel het projectgebied als het gebied waar de mogelijke milieueffecten zich kunnen voordoen moet omvatten. Indien in de loop van het verdere m.e.r.-onderzoek zou blijken dat de milieueffecten verder reiken dan oorspronkelijk verwacht, dient het oorspronkelijk studiegebied uiteraard uitgebreid te worden. Het afbakeningsproces is dus een iteratief proces dat bij de redactie van het ontwerp-eindrapport dient afgerond te zijn. De ruimtelijke afbakening van het studiegebied zal voor elke discipline duidelijk tekstueel worden beschreven en op kaart worden voorgesteld.

In het project-MER zullen de effecten van de geplande toestand beschreven worden tegenover **de referentietoestand**. De referentiesituatie is "*toestand van het studiegebied zonder het geplande project*", m.n. de huidige toestand, zoals omschreven in § VI.2.2 (p.64) van de aanmelding.

In het MER moet duidelijk aangegeven worden met welke **ontwikkelingsscenario's**, voor zover relevant, rekening gehouden wordt, of juist niet, bij de beschrijving van een referentiesituatie en/of het beoordelingskader. Voor elk ontwikkelingsscenario moet duidelijk gemotiveerd worden waarom. Er moet ook aangegeven worden voor welke disciplines de ontwikkelingsscenario's al dan niet relevant zijn. Dit moet beschreven worden in een algemeen hoofdstuk voorafgaand aan de effectbespreking per discipline. Wanneer er tijdens het opstellen van het project-MER nieuwe ontwikkelingsscenario's naar boven komen, moeten deze toegevoegd worden.

Milieueffecten, geplande toestand en milderende maatregelen

De **methodologie voor de effectbeschrijving en -beoordeling** moet **voor elke discipline** in het project-MER duidelijk en transparant omschreven worden. Er wordt gestreefd naar een maximale kwantitatieve beschrijving van de effecten. Hierbij wordt er steeds vanuit gegaan dat de “effecten” van het project het “verschil” is tussen de gekozen referentietoestand (zie hierboven) en de geplande toestand, zijnde de situatie tijdens en na de volledige uitvoering van het nieuwe project. Locatiegebonden effecten worden ook steeds cartografisch gepresenteerd. Tevens moet per discipline aangegeven worden op basis van welke criteria een effect beoordeeld wordt. Het resterend effect na de milderende maatregelen moet aangegeven en gekoppeld worden aan het gehanteerde beoordelingskader. De effectbespreking en -beoordeling moet transparant gebeuren.

Er ontbreekt in deze aanmelding een duidelijk ingreep-effectschema of ingreep-effectmatrix waarbij per fase en deelingreep en per te onderzoeken discipline aangegeven wordt welke de relevante milieueffecten zijn die verder in dit project-MER te onderzoeken zijn (zie *Richtlijnenboek Milieueffectrapportage: Algemene methodologische en procedurele aspecten*). Dit ingreep-effectschema zal in het MER de diverse effectgroepen die beschreven zullen worden bij de effectbeschrijving in het definitieve ontwerp-MER bevatten. De tabel wordt dus in de loop van het verdere onderzoek iteratief aangepast en zal in het milieueffectrapport voor het hoofdstuk waarin de effectbeschrijving gebeurt, behandeld worden. Het ingreep-effectschema zal zowel de deelingrepen van de aanleg- als de exploitatiefase omvatten. Voor de aanlegfase zijn dat minstens: de sloop van bestaande gebouwen, werftransport, mogelijke bemaling, funderingswerken, opbouwwerken, mogelijke calamiteiten en voor de exploitatiefase is dat: het ruimtebeslag/ruimte-inname, werking ziekenhuis met o.a. de energiebehoeften (Werking stookinstallaties), geluidemissies, lichtemissies, lozing afvalwater, transport goederen, woon-werkverkeer, incl. dat van patiënten en bezoekers,

Cumulatieve effecten moeten samen onderzocht worden.

In de diverse te behandelen disciplines worden per effectgroep in het project-MER beoordelingskaders opgenomen gebaseerd op de respectievelijke disciplinegerichte MER-Richtlijnenboeken.

Alternatieven

De alternatieven zoals opgenomen in §2 van dit scopingsadvies zullen op een objectieve manier worden afgewogen. Andere alternatieven kunnen tijdens het verloop van de onderzoek gegenereerd worden. Voor- en nadelen van de mogelijke alternatieven (of onderdelen) worden in voorkomend geval vanuit de milieuaspecten omschreven. De methodologie ter vergelijking van de verschillende alternatieven zal, indien er toch een alternatievenafweging dient te gebeuren, duidelijk beschreven worden.

Compenserende maatregelen kunnen nooit a priori meegerekend worden bij die afweging van de projectalternatieven. Compensatie dient steeds apart beschouwd te worden en is pas mogelijk nadat alle alternatieven zijn afgewogen er toch nog aanzienlijke effecten zouden optreden, zelfs na toepassing van alle mogelijke milderende maatregelen. Enkel milderende maatregelen kunnen mee het voorwerp zijn van de afweging en zijn aan de locatie gebonden.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand en van de milieueffecten moet, als aanvulling op de_aanmelding, voldoende aandacht besteed worden aan het volgende:

Discipline mobiliteit:

- Bereken en beschrijf de noodzakelijke voertuigbewegingen in de aanleg- en exploitatiefase van het project. Toets deze aan de aanwezige (kwetsbare) populaties langsheen deze routes (zie Mens-Gezondheid). Daarom zal het nog te ramen grondverzet (en sloopafval), van alle fases nog in deze project-MER worden berekend en toegevoegd worden aan de projectbeschrijving.
- Mogelijke file-effecten van het “poortjessysteem” tijdens de exploitatiefase worden in beeld gebracht.
- In het ontwerp-MER wordt de hoofdstroom van het gemotoriseerde verkeer aangebracht via de Corneel Heymanslaan, met de grote en de kleine rotonde. Men verwacht dat op langere termijn, de kleine rotonde zal vervangen worden door een ongelijkvloerse kruising, waarbij de nieuwe inrit naar de toekomstige ondergrondse parking vanuit dit -1 niveau kan gebeuren. Dit stoelt echter op een eenzijdig wensbeeld en werd voorlopig nog nergens bevestigd. Noch AWW, noch de Stad Gent, hebben hierin toegezegd. Meer nog, beide overheden hebben reeds te kennen gegeven dat deze investeringen niet als prioritair beschouwd worden, dat zo een onderdoorgang verderop (waar de weg weer boven moet komen) een zeer groot ruimtelijk effect heeft waarvan de impact nu niet meegenomen wordt, en dat de samenvoeging van de campus UZ met de campus van de FFW een grote barrièrewerking heeft tov de buurt. Hieruit volgt dat dit wensbeeld absoluut niet verworven is, en dat men in de lange termijnvisie ook de huidige situatie met 2 rotondes moet meenemen. Dit heeft een invloed op alle aspecten die in de LT-visie onderzocht worden.
- Momenteel beschikt het UZ over ca 3250 autoparkeerplaatsen. In de toekomst wil men een ondergronds parkeergebouw realiseren met ca 1900 plaatsen (voor patiënten en bezoekers), en de parking voor personeel uitbreiden tot een gebouw met ca 1700 plaatsen. In 2017 sprak men, volgens de Stad Gent, nog van 1800 plaatsen voor bezoekers en patiënten en 1500 plaatsen voor personeel. De extra parkeerplaatsen voor patiënten en bezoekers volgen uit het feit dat er meer raadplegingen en dagopnames gebeuren dan vroeger. De extra parkeerplaatsen voor het personeel worden hier onvoldoende onderbouwd. Uit de vermelde gegevens van het woon-werkverkeer van het personeel blijkt dat nog steeds zeer veel personen in dagdienst die binnen de 10 km afstand wonen met de wagen komen. De stijging van het aantal parkeerplaatsen voor werknemers komt erg vraagvolgend over, en de gevraagde dalende evolutie in het autogebruik volgt niet uit de tekst. Een puur vraagvolgende aanname kan, aldus de Stad Gent, niet geaccepteerd worden. Indien men het aantal autoparkeerplaatsen voor personeel wil laten stijgen, zal men de noodzaak hiervoor veel beter moeten aantonen, samen met de maatregelen die genomen worden om een modal shift bij het personeel te bekomen.
- Graag ook meer toelichting over de fasering van de parkeerplaatsen (en hun aantallen) tijdens de verschillende bouwfasen.
- Voor de volledigheid wordt ook meegegeven dat het niet de betrachting mag zijn om extra personeelsparkeerplaatsen te bouwen teneinde deze aan Ghelamco aan te bieden tijdens

hun matches en events. Ghelamco voldoet niet aan de voorwaarden van haar bouwvergunning door het afstandsparkeren te dichtbij te organiseren, waardoor men dezelfde wegen belast met het dichtbij en het afstandsparkeren. Extra parkeren aanbieden aan Ghelamco is dus a priori uitgesloten.

- Nagegaan zal worden waar ivv. vraag en aanbod de beste locaties zijn voor het inplanten van tram- en bushaltes van De Lijn.
- De actieradius/loopafstanden van 400 meter ten aanzien van haltes OV zijn getekend als theoretische cirkels. GIS-matig worden deze best omgezet naar werkelijke afstanden, in het bijzonder wetende dat de campus op heden sterk omheind is en de toegangen voor voetgangers niet steeds open zijn. Dit is de huidige toestand. Op termijn zou er 7/7 en 24/24 doorwaadbaarheid (moeten) zijn.
- De analyse stelt dat de fietsbereikbaarheid van de UZ-site goed is omdat vanuit de verschillende richtingen voldoende toegangen voor fietsers zijn. Ook voor deze toegangen geldt dat ze niet altijd open zijn. Wat (hopelijk) zal wijzigen in de toekomst.
- Een fietspad op de campus van 6 meter breed is overdreven, zelfs voor paden met grote fietscapaciteit. Dit is ten koste van ontharding en vergroening en zal uitnodigen tot ongewenst gemotoriseerd verkeer in de groenstructuur. Dimensionering van fietspaden graag conform de richtlijnen Stad Gent en in samenwerking met Stad Gent mede o.b.v. richtlijnen IPOD.
- Er staat: *'Ook in oostwestrichting zijn er verschillende doorsteken voor fietsen voorzien. De assen leiden naar verschillende functies op de campus, met focus op de centrale zorgcluster. De oostwestassen geven uit op de Corneel Heymanslaan, die zijn statuut als functionele fietsas behoudt'* => de oostwest assen komen zo over als zijnde enkel interne connecties, terwijl ze evenzeer de doorwaadbaarheid op wijkniveau moeten dienen en dus 24/24 en 7/7 de connectie moeten verzekeren tussen de verschillende omliggende woonbuurten.
- Groene Wallenweg heeft intussen de naam Frédéric Thomaspad gekregen.

Discipline lucht:

- Het studiegebied overlapt minstens met dit voor mobiliteit. Belangrijk is dat in dit studiegebied alle wegen (niet enkel de belangrijke wegen) zijn opgenomen waar een significante verandering van de verkeersintensiteiten wordt verwacht (zowel een toename als afname), ten gevolgen van het voorliggende project. Het zijn deze wijzigingen in verkeersintensiteiten die een impact zullen hebben op de luchtkwaliteit.
- Daar waar mogelijk kunnen de "curieuze-neuzen"-resultaten worden gebruikt. Metingen dienen enkel voor de beschrijving van de "huidige toestand" en ter controle en voor de kalibratie van de bestaande modellen.
- Op p. 164 wordt nog aangegeven dat de modellering van de verkeersemisies zal gebeuren met de modellen CAR Vlaanderen en IFDM-Traffic. Sinds oktober 2020 werd de toepassing IFDM-Traffic echter geïntegreerd in IMPACT. Er dient dan ook gebruik gemaakt te worden van deze toepassing in plaats van IFDM-Traffic. Meer informatie en de toepassing zelf zijn te vinden op <https://omgeving.vlaanderen.be/impact-luchtkwaliteits-en-geurmodellering-voor-agro-industrie%20bronnen-en-verkeer> .
- Het effect, zijnde het verschil tussen de geplande en de gekozen referentietoestand (zie hoger) worden cartografisch gepresenteerd.

- Behandel ook het aspect van de uitstoot van CO₂ door o.a. verwarming en de eventueel te nemen milderende maatregelen.
- Omwille van de luchtkwaliteit is het aan te raden om de in-/uitrit van de zwakke weggebruikers gescheiden te houden van het gemotoriseerd verkeer.

Discipline geluid en trillingen:

- Het studiegebied overlapt minstens met dit voor mobiliteit. Belangrijk is dat in dit studiegebied alle wegen (niet enkel de belangrijke) zijn opgenomen waar een significante verandering van de verkeersintensiteiten wordt verwacht (zowel een toename als een afname), ten gevolgen van het voorliggende project. Dit zijn de wegen met een wijziging in verkeersintensiteiten die een impact zullen hebben op de geluidshinder.
- Geluidsmetingen dienen enkel voor beschrijving van de “huidige toestand” en ter controle en voor de kalibratie van de bestaande modellen.
- Het geluidsklimaat van de gekozen referentietoestand (zie hoger) en de geplande toestand wordt cartografisch weergegeven (met geluidscontouren).
- Het effect, zijnde het verschil tussen de geplande en de referentietoestand (zie hoger) worden indien mogelijk cartografisch gepresenteerd (verschilkaarten) tussen de referentiesituatie en de toekomstige situatie.
- Het lijkt wel belangrijk om te kijken waar rust en luwte een plekje kunnen krijgen. Dit kan bijvoorbeeld door rekening te houden met de geluidsschaduw van de gebouwen.
- Omwille van de geluidskwaliteit is het aan te raden om de in-/uitrit van de zwakke weggebruikers gescheiden te houden van het gemotoriseerd verkeer. Bij de verdere planning van de verschillende functies worden geluidsgevoelige (verblijfs)functies best verder weg van verkeer voorzien.

Discipline Oppervlaktewater:

- P.174: Het projectgebied omvat de volledige site van het UZ-Gent (zie p.24).
- Binnen deze discipline zullen ook de effecten van de complexe problematiek van het afvalwater dat zowel kan bestaan uit huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, mogelijks gecontamineerd met medicinale producten op het oppervlaktewater, het rioleringsstelsel en het zuiveringsproces in het RWZI gerapporteerd worden.

Discipline bodem en grondwater:

- Indien de grondoverschotten en het af te voeren slooafval (ifv. de afvoer) niet binnen de projectbeschrijving zelf worden ingeschat dan zal dat binnen de discipline Bodem gebeuren. De discipline Mobiliteit zal dan op basis van deze inschatting het aantal transporten (per dag) bepalen.
- De resultaten of een samenvatting ervan van de nog in opmaak zijnde bemalingsstudie worden gerapporteerd en beoordeeld in het ontwerp-project-MER alvorens dit wordt ingediend bij de vergunningsaanvraag. Mogelijke indirecte effecten van deze bemaling zullen dus ook nog in andere disciplines aan bod moeten komen.
- Hemelwaterhuishouding, grondwater en bodem (p176/178): de ruimte voor water dient uitgeklaard te worden. De nodige peilbuismetingen en infiltratieproeven dienen uitgevoerd te worden. Na de focus op hergebruik en groendaken dient de nodige ruimte voorzien te worden voor infiltratievoorzieningen (enkel bufferen volstaat niet). Dit dient op siteniveau te gebeuren. De bestaande waterhuishoudingsstudie/hydraulische studie dient

herbekeken te worden of geëvalueerd. Een ecohydraulische studie kan gezien de kenmerken van de site (aanwezigheid broekbos, of ontwikkeling natte vegetatie) een meerwaarde zijn. Dit gebeurt idealiter parallel of in het MER en samen met de hierboven vermelde bemalingsstudie.

- Mogelijke impact t.g.v. de bemaling op potentieel aanwezige verontreinigingen worden gerapporteerd.
- De mogelijkheid om bemalingswater (in de aanlegfase) en hemelwater (in de exploitatiefase) te laten infiltreren (retourbemaling) worden geëvalueerd o.a. in functie van het aanwezige groen (o.a. broekbos).
- De (cumulatieve) impact van de aanwezige grondwaterwinning en de bemaling wordt in beeld gebracht.
- Aangegeven zal worden of de ondergrondse constructies al dan niet uitgevoerd worden als volledig waterdichte kuip en met of zonder kunstmatig drainagesysteem. Een permanente drainage is immers in strijd met de doelstellingen van het decreet integraal waterbeleid.
- Verdroging in het algemeen wordt het laatste decennia toch als problematisch ervaren. Dit wordt in de aanmelding slechts eenmaal aangehaald, m.n. bij biodiversiteit. Verdroging is echter ook relevant ifv klimaat (vb. bodem als CO₂ sink werkt beter als die voldoende vocht heeft), kwaliteit bodem en grondwater, Het effect van verdroging (door toenemende verharding, wijziging in grondwaterstromingen, bemaling, ...) op nabijgelegen broekbos is zeker te bekijken/te onderzoeken.

Discipline biodiversiteit:

- De stad Gent heeft in het verleden voor hun grondgebied gedetailleerdere kaarten van de aanwezige vegetaties laten opmaken. Dit is een aanvulling op de biologische waarderingskaart. Deze kaarten kunnen waardevolle informatie bevatten i.f.v. de inschatting van de effecten. De informatie kan opgevraagd worden bij de Groendienst van de stad Gent.
- Het is wenselijk om de resultaten van de bemalingsstudie te kennen om ook hier de inschatting van de mogelijke effecten te kunnen inschatten.
- Beleidscontext (p. 41 ev.): hier wordt gesteld dat er geen beschermde soorten aanwezig zijn. Op welke manier is dat geverifieerd (Terreinbezoek)? Er staat ook dat er geen bosstructuren aanwezig zijn. Dat is niet correct (p.42), er van uit gaande dat de volledige campus onderdeel is van het projectgebied (gezien de verspreide inplanting van de nieuwbouw/parking).
- Logistiek gebouw (p. 50/60 e.a.): de inplanting komt gedeeltelijk te liggen in een nog niet geroerde zone (niet bebouwd). Waarom wordt deze zone aangesneden? Zijn er locatiealternatieven onderzocht? Indien ja, graag duiden waarom deze niet in aanmerking komen. De bebouwing op zijn minst maximaal beperken tot de zone die eerder bebouwd/verhard was. Dit kan bv. door het gebouw anders te oriënteren/draaien aan te sluiten bij andere functies.
- Werfzones in voorheen onbebouwde zones, die volgens het masterplan groen blijven, kunnen zeker niet (vernietiging vegetaties, verdichting bodem voor een tijdelijk gebruik, niet duurzaam).

- Verhardings-/onthardingsbalans van deze ontwikkelingen graag bekijken. Ongeroeerde bodem geeft een afdoende infiltratiecapaciteit, kwalitatief beplant een sleutel tot het verminderen van het hitte-eilandeffect, ...
- Tijdelijke parking (p.55) kan enkel ter vervanging van P4/K7, dus op voorheen verharde oppervlakte.
- In het kader van het masterplan zou er in principe een bomen(evaluatie)plan moeten opgemaakt zijn, dit dient ook nog bekeken te worden. De evolutie inzake bomen is over de jaren heen dramatisch (bomen worden gekapt, of gaan dood door slecht 'beheer' of het niet naleven van vergunningsvoorwaarden of er verschijnen parkings zonder vergunning).
- Verdroging i.f.v. biodiversiteit is een belangrijk te onderzoeken thema (p. 184), vooral in relatie tot het nat bos.

Discipline landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie:

- De voorgestelde methodologie van de aanmelding wat betreft het bouwkundig erfgoed blijft eerder algemeen en is weinig concreet op het projectgebied geformuleerd.
- De historische en actuele toestand wordt best geïllustreerd met een aantal historische kaarten, foto's, kaartbeelden.
- De projectzone situeert zich ten zuiden van het historisch centrum van Gent in de wijk Nieuw Gent. De projectzone ligt ten zuiden van de gebouwen en de omgrachting van de voormalige walsite Groene Walle. Tot aan de bouw van het UZ bestond deze zone uit landbouwland horend bij de walsite. Het projectgebied is gelegen BUITEN de vastgestelde archeologische zone van Gent. Vanaf 01.01.2016 dient men rekening te houden met het onroerenderfgoeddecreet en de bijhorende uitvoeringsbesluiten. De archeologische criteria bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen zijn afhankelijk van de bestemming van de percelen (gewestplan), alsook de aard van de aanvrager. De te hanteren beslissingsboom is te raadplegen op volgende locatie: https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2020-06/20200527_omgevingsvergunning_stedenbouwkundige_handelingen.pdf . Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal met grote waarschijnlijkheid een archeologienota dienen opgemaakt te worden.
- De kapel van het Universitair Ziekenhuis Gent is beschermd als monument (opgenomen in het beschermingsbesluit van 3/06/2019, met ID 14853). Dit omwille van de historische, architecturale en artistieke waarde. Het overgrote merendeel van de site van het Universitair Ziekenhuis Gent bezit vandaag de dag geen officieel erfgoedstatuut. Desondanks vormen de site en een groot aantal gebouwen op de site, erg waardevolle getuigenissen van een interessante bouwgeschiedenis. Zij dragen architecturale, historische en stedenbouwkundige waarden in zich. Er moet maximaal zorg in acht worden genomen voor de aanwezige erfgoedkenmerken en erfgoedwaarden van het bouwkundig erfgoed en de beschermde kapel op de site. Waardevol erfgoed moet zinvol en respectvol ingezet worden bij de herontwikkeling van de ziekenhuissite in de toekomst. De erfgoedzorg voor de te behouden gebouwen op de site, waaronder de centrale klinieken en poliklinieken K1-K2-K3-B1-B2-B3, de kapel en de voormalige kinderkliniek K5, moet verankerd worden voor de toekomst. Een beslissing tot sloop van aanwezige gebouwen op de site moet gebeuren op basis van grondig cultuurhistorisch en bouwtechnisch onderzoek. Nieuwbouw op de site moet zich respectvol inpassen, rekening houdende met het landschap en de architectonische kwaliteiten van de aanpalende waardevolle

gebouwen en het oorspronkelijke concept van de aanleg van de site. De zone waar de centrale nieuwbouw en het logistiek gebouw worden voorzien, zijn onbebouwd. Wel is de zone van de centrale nieuwbouw gelegen in de nabijheid van de beschermde kapel en de waardevolle gebouwen van de voormalige klinieken, poliklinieken en kinderkliniek. Er moet rekening worden gehouden met de mogelijke effecten van de nieuwbouw op deze waardevolle gebouwen. In het MER moet er voldoende onderzocht en geëvalueerd worden wat de impact is van de voorgestelde nieuwbouw op de erfgoedkenmerken en erfgoedwaarden van de omringende gebouwen. Bijvoorbeeld: Zal de nieuwbouw aantakken op de bestaande waardevolle gebouwen, en op welke manier? Is er impact van de werken op de beschermde kapel?

- Op p.51 van de aanmelding is opgenomen om het inkomgebouw af te breken. Dit gegeven moet bekeken worden in functie van de laatste versie van het masterplan en verder onderzoek.

Discipline energie en klimaat:

- Een klimaattoets, conform de Handleiding "Klimaat in MER" (www.mervlaanderen.be), wordt uitgevoerd.
- Klimaat (p.190): Maximaal behoud van bestaand groen i.f.v. o.a. tegengaan opwarming. Mogelijke uitbouw schaduwroute? Verhardingsbalans (op site niveau) op te maken om een goed beeld te krijgen van de mogelijke impact. Stad Gent streeft naar minimaal bijkomende verharding, enkel indien functioneel noodzakelijk.
- Aanpak energievraagstuk voor de site. Momenteel worden er een aantal scenario's onderzocht. Graag deze op zijn minst aanhalen in het MER samen met de stand van zaken van het onderzoek en de mogelijke verdere ontwikkelingen.
- De voorgestelde methodologie is eerder algemeen en weinig op het project/site toegespitst.

Discipline Mens-Gezondheid

- Het studiegebied voor deze discipline overlapt minstens met dit voor mobiliteit, lucht en geluid.
- Toets het aantal voertuigbewegingen (uit de aanlegfase en de exploitatiefase) aan de aanwezige (kwetsbare) populaties langsheen deze routes. Daarom zal het nog te ramen grondverzet (en sloopafval), van alle fases nog in deze project-MER worden berekend en toegevoegd worden aan de projectbeschrijving. Binnen deze discipline zal dan ook de kwetsbare populaties binnen het studiegebied worden geïnventariseerd.

Discipline Licht:

- Verlichting (p.195): Relatie tot boszone/parkzone bekijken. Richtlijn binnen de stad Gent is geen verlichting in parken, behalve langs functionele fietspaden (maar ook daar met aandacht voor de omgeving/geen verstrooiing, aangepaste verlichting, ...).

Gewestgrensoverschrijdende effecten :

- Het MER zal in een apart hoofdstuk/paragraaf de al dan niet te verwachten grensoverschrijdende effecten beschrijven.

Er wordt rekening gehouden dat de ‘nevendisciplines’ (Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie; Mens-ruimtelijke aspecten; Energie en klimaat; Mens-gezondheid; Licht en stralingen.) de sleuteldisciplines (deels) sterk kunnen ondersteunen of zelfs (deels) sturen.

4. Leemten in de kennis

Het project-MER zal opgave doen van de leemten in de kennis die tijdens het uitvoeren van het milieueffectenonderzoek werden vastgesteld. Deze leemten kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de concrete inrichting van het projectgebied, maar kunnen tevens betrekking hebben op de gebruikte effectvoorspellingsmethode en het inzicht in het milieueffectenonderzoek. Aangegeven zal worden hoe met deze leemten is omgegaan en hoe zij kunnen doorwerken in de verdere besluitvorming.

5. Monitoring en evaluatie

In het project-MER zal per discipline aangegeven worden of er eventueel opvolgingsmaatregelen voor te stellen zijn die vanuit de leemten in de kennis noodzakelijk worden geacht of die nodig zijn in functie van de aanpak en inhoud voor de vervolgprocedure en besluitvorming. Het MER zal ook aangeven welke maatregelen er dienen genomen te worden indien monitoringsresultaten uitwijzen dat er toch nog negatieve of milderende effecten optreden. (bijv. uitspraken onder de vorm van: *als ...[waargenomen effect] dan ... [te nemen maatregel]*).

6. Integratie en eindsynthese

In een afzonderlijk deel zal het MER een discipline-overschrijdende, samenvatting geven over de verwachte gevolgen voor het milieu en hoe en in welke mate de voorgestelde maatregelen deze kunnen voorkomen of milderen. De milderende maatregelen zullen in één overzichtelijke tabel opgelijst worden. De milderende maatregelen die voorgesteld zijn vanuit verschillende disciplines zullen discipline-overschrijdend t.o.v. elkaar afgewogen worden. Bij de milderende maatregelen dient aangegeven te worden waar deze zullen/kunnen doorwerken.

Het project-MER zal op basis van de gegeven beoordelingen per effectgroep ook aangeven of het project voor het leefmilieu een haalbaar project is en desnoods aangeven welke maatregelen het project wel haalbaar maakt.

7. Niet-technische samenvatting

De niet-technische samenvatting zal een afzonderlijk leesbaar deel van het rapport vormen dat de essentie van de overige delen beknopt en correct weergeeft. De tekst moet zodanig geschreven zijn dat hij begrijpelijk is voor een gemiddelde lezer. Figuren of kaarten dienen ter ondersteuning van de tekst in deze samenvatting te zijn opgenomen. Bij het schrijven van de niet-technische samenvatting kan gebruik gemaakt worden van de handleiding “niet-technische samenvatting” zoals gepubliceerd op www.mervlaanderen.be. Deze niet-technische samenvatting zal in het MER als afzonderlijk hoofdstuk opgenomen ofwel als afzonderlijk document opgesteld worden.

8. Goedkeuring team van erkende MER-deskundigen

Zoals voorgesteld in de aanmelding worden volgende disciplines in het project-MER opgesteld door een erkend MER-deskundige: Mens-Mobiliteit, Lucht, Geluid en Trillingen, Bodem en Grondwater, Oppervlaktewater en Biodiversiteit. De andere disciplines (Landschap, Bouwkundig Erfgoed & Archeologie, Klimaat & Energie; Mens-Gezondheid, Mens – Ruimtelijke aspecten; Licht & Stralingen) worden uitgewerkt door de MER-coördinator.

Het in de aanmelding voorgestelde team van erkende MER-deskundigen wordt **goedgekeurd**. Wijzigingen aan het team van deskundigen in de loop van het verdere m.e.r.-proces moeten gemeld worden aan het Team Mer.

Tenslotte wordt aanbevolen tijdens het opstellen van het MER, voor zover noodzakelijk, contact te houden met het Team Mer en met de overige instanties, in het bijzonder in functie van de verwerking van hun adviezen in het MER.

Digitaal getekend

Door ir. Lina Grooten

Directiehoofd

Directie Gebiedsontwikkeling

Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten

Bijlage

Aantal inspraakreacties die tijdens de openbare raadpleging ingediend werden bij:

- Er werd geen inspraak georganiseerd

Lijst met de instanties die gereageerd hebben met opmerkingen en betrokken worden in de verdere procedure:

- VMM, Ecologisch Toezicht
- Agentschap Natuur en Bos, Oost-Vlaanderen
- VMM Afdeling Operationeel Waterbeheer
- VMM, Afdeling Lucht, Milieu en Communicatie
- Agentschap Wegen en Verkeer Oost-Vlaanderen
- Departement MOW
- De Lijn Oost-Vlaanderen
- Stad Gent

Lijst met de instanties die gereageerd hebben zonder opmerkingen en betrokken worden in de verdere procedure:

- Geen

Lijst met de instanties die niet gereageerd hebben³:

- Departement Omgeving, BJO, Team Leefomgevingskwaliteit
- OVAM - Bodembeheer
- OVAM - Afval
- Provincie Oost-Vlaanderen

³ Deze instanties moeten niet verder betrokken worden in de m.e.r.-procedure